

KLAGANDE

personnamn

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun, Box 611, 391 26 KALMAR

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kalmar läns beslut den 3 juli 2006, dnr 505-5827-06,
se bilaga 1

SAKEN

Kontrollmätning av elektromagnetiska fält

DOMSLUT

1. Miljödomstolen avslår överklagandet.

2. Miljödomstolen återlämnar målet till Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun för erforderlig handläggning såvitt gäller strålningsförhållandena kring den privata sändare som omnämns i överklagandet till domstolen.

YRKANDE M.M.

personnamn har överklagat Länsstyrelsens beslut hos Miljödomstolen och yrkat - som det får uppfattas - att domstolen ålägger Samhällsbyggnadsnämnden att utföra kontrollmätning av tekniskt producerad elektromagnetisk strålning i hennes boendemiljö på fastigheten fastighet grund av att hon fått stora hälsoproblem med ökad strålning i sitt hem. Mätningen skall utföras ner till 50 dBs känslighet och att man undersöker vilken modulation som nyttjas. Hon vill veta varför man sänder i hennes hus. Hon begär även att man kontrollmäter upp till 10 GHz.

Till stöd för överklagandet har hon anfört bl.a. följande.

DOKUMENT:

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470-868 00 E-post: miljodomstolen.vaxjo@dom.se	0470-868 40	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

Hon hänvisar till Miljööverdomstolens dom den 12 oktober 2005 i mål nr M 7485-04 som klarlagt att strålningen från antenner och mobilmaster är miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken. – Domstolarna har ett stort ansvar för nu levande och kommande generationer genom att styra domsluten mot en utveckling av hälsovänlig och miljövänlig teknik, dels genom krav på försiktighetsprincipen, dels krav på oberoende forskning och dels kontrollmätningar av de miljöer där folk blir sjuka.

När det gäller hennes egen boendemiljö, har hon med egna mätningar kunnat konstatera att hon är bestrålad av en privat sändare på en silo 2 km från hennes bostad. Kontrollmätningar har visat att strålningen är högst på gårdsplanen och på nedre botten där hon bor. Hon befinner sig inte i strålningsriktningen enligt den information hon fått, men om de sänder till Kalmar tätort ungefär 3 mil då kan de träffa hennes hus. Enligt Post- och telestyrelsen (PTS) skall det vara optiskt fritt när man sänder Wlan, och det är det alltså inte eftersom de träffar hennes hus. Eftersom strålningen minskar i höjddled (mindre på vinden) så är loben riktad ner på huset. De som nyttjar systemet säger att de använder det fria frekvensbandet 2,4 GHz, men det har även framkommit att de använder frekvenser "runt omkring". Det finns misstanke om att de använder Xmax-systemet vilket de i så fall inte har tillstånd till. — PTS har varit och gjort mätningar nu i hennes bostad och hon väntar på deras rapport. Hon betraktar denna strålning som olaga intrång och hemfridsbrott samt vållande till kroppsskada. Det känslobortfall hon har fått i huden samt svårigheten för PTS att hitta frekvensområdet vid deras mätningar tyder på att man använder Xmax-systemet. Denna frekvensmodulation används bl.a. till att förlama flyende brottslingar. De skulle kunna förklara känselbortfallet i huden. Strålningen från den privata sändaren ligger långt över (6,03 mikrowatt/m²) vad GSM och 3G strålar in i huset (0,91 mikrowatt/m²). Mätaren är en HF 59B och har mätområde 27 MHz - 2,5 GHz. Efter att hon varit i kontakt med dem som äger och nyttjar antennen har de sänkt det något, men det ligger fortfarande väldigt högt (5,02 mikrowatt/m²). Det är **personnamn**, f.d. Antennspecialisten, som satt upp antennerna och **personnamn** samt **personnamn**, båda från Högskolan i Kalmar, nyttjar antennerna. Vem som nu äger dem är oklart. De sänder via Mörbylånga till Kalmar enligt deras information, därför borde inte hennes hus belastas av deras wlan (om det nu inte är xmax de använder). Men en

av antennerna har en 60 graders spridningsvinkel. Frågan är dock varför det högsta mätvärdet finns i hennes hus och inte hos nyttjaren **personnamn** som bor två kilometer väster om hennes fastighet. Hon kommer troligen att polisanmäla denna strålning som belastar hennes hälsa och fastighet helt i onödan om inte domstolen betraktar detta som en sanitär olägenhet enligt 9 kap. 3 § miljöbalken. Det är inte enbart effekten som är intressant när det gäller hälsoeffekter, utan modulationen kan vara en mer viktig faktor i sammanhanget. Tyska läkare har sett att friska personer får negativa hälsoeffekter av 3G redan vid 0,1 mikrowatt/m² medan GSM ger hälsoeffekter vid 10 mikrowatt/m².

PTS har utfört mätningarna men det är kommunen som skall utföra dessa kontrollmätningar och utöva tillsyn enligt miljöbalken när människor känner sig sjuka av strålningen. En annan viktig fråga i hennes fall är om det är självklart att man får göra intrång i annans fastighet med strålning i det fria frekvensbandet 2,4 GHz? Är det skäligt att skada och orsaka ohälsa med onödig belastning av tekniskt producerad strålning? PTS säger att det skall vara optiskt fritt. Hon begär att även denna fråga utreds.

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun har motsatt sig det som yrkas i målet och anser att det inte är skäligt eller behövligt att ställa krav på ägarna till antennerna att mäta strålningen eftersom avståndet är så stort. Vad gäller bevis hänvisar nämnden till deras eget beslut och Länsstyrelsens överklagade beslut.

personnamn har genmält och anfört bl.a. följande.

Hon har konstaterat att någon sänder på hennes hus eller igenom huset med helt andra frekvenser än 3G och GSM. Hon har pejlut in en privat sändare på en silos två kilometer från hennes fastighet. Vem som äger sändarna är nu klarlagt och det är Högskolan i Kalmar. Den som nyttjar sändaren är **personnamn** på Högskolan som bor två kilometer sydväst om hennes bostad. **personnamn** var villig att byta sändare eller skärma av den sändare som skulle belasta hennes boendemiljö. Denna åtgärd har dock inte vidtagits. **personnamn**, f.d. Antennspecialisten, har satt upp

antennerna och säger att de utnyttjar det fria frekvensbandet 2,4 GHz. För att skydda sin hälsa har hon satt upp avskärmande aluminimnfolie till en kostnad av 278 kronor och avskärmande tyg (dämpar 20 dB) till en kostnad av 1 500 kronor. Denna avskärmning mot mikrovågor är effektiv (3G och GSM samt bredband skärmas av). Det R-Lan som nyttjas borde därför inte tränga in i hennes hus. Den här strålningen tar sig dock igenom avskärmningen.

Hon vill även påpeka att hon hade haft en hyfsad bra miljö ur strålningssynpunkt om hon inte varit belastad av denna privata sändning genom/på hennes hus. Hon har begärt att kommunen skulle komma till henne och bevittna den strålning som hon har i huset, men de tackade nej. Kommunens handläggare föreslog att hon skulle flytta samt betala 5 000 kronor för en mätning. Hon har redan flyttat fem gånger på grund av hennes funktionshinder, De kunskaper kommunen fått gällande mikrovågor har den bland annat fått av personnamn, f.d. Antennspecialisten.

DOMSKÄL

Mobiltelefonianläggningar utgör miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken (jfr Miljööverdomstolens dom den 12 oktober 2005 i mål nr M 7485-04). Samhällsbyggnadsnämnden är tillsynsmyndighet för dessa anläggningar och kan som sådan med dela de förelägganden och förbud som behövs för att bl.a. miljöbalken skall efterlevas. Huruvida det finns behov av och förutsättningar för att förelägga om förbud eller andra försiktighetsåtgärder regleras genom bestämmelserna om allmänna hänsynsregler i 2 kap. miljöbalken.

Av regeringens proposition 1997/98:45 del I, miljöbalk, sid 208 ff framgår att försiktighetsprincipen skall gälla för all verksamhet och alla åtgärder som omfattas av balkens tillämpningsområde. Principen innebär att förebyggande åtgärder och andra försiktighetsmått skall vidtas så snart det kan befaras att en viss åtgärd skulle kunna utgöra en olägenhet för människors hälsa eller miljön. I den mån kunskap om sambandet mellan verksamheten och olägenheten saknas, men det finns skäl att anta att ett samband likväl föreligger, bör bristen på bevisning om orsakssamband inte frita verksamhetsutövaren från skyldigheten att vidta de åtgärder som skäligen kan krävas

Denna princip kommer till praktiskt uttryck genom att skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått vidtas så snart det föreligger en risk för miljöpåverkan. Som en naturlig följd av försiktighetsprincipen är den som vidtar en åtgärd eller bedriver en verksamhet skyldig att visa att de allmänna hänsynsreglema tillämpas. Hur långt beviskravet sträcker sig är föremål för skälighetsavvägning.

Miljödomstolen gör följande bedömning.

De krav på kontrollmätningar av elektromagnetiska fält som **personnamn** framfört till Samhällsbyggnadsnämnden har föranletts av den strålning som kommer från sändaren i Vassmolösa och den sändare som står vid väg E 22 i närheten av Kvarnlyckan. I överklagandet till Länsstyrelsen uppger **personnamn** att hon omges av fyra olika sändare, nämligen en sändare två km söderut, en sändare fyra km västerut, en sändare två km norrut och Vassmolösa-sändaren 5 km norrut i förhållande till **personnamn** fastighet Igelösa 4:14. Avståndet mellan aktuella mobiltelefonianläggningar och **personnamn** fastighet är således mellan två och fem kilometer. Såväl Samhällsbyggnadsnämnden som Länsstyrelsen har kommit fram till att strålningen från sändare är mycket låg på större avstånd än något tiotal meter från dessa och grundar denna bedömning på de slutsatser som Socialstyrelsen och Statens strålskyddsmyndighet redovisat av hittills bedrivna forskning på området. Mot bakgrund härav och med beaktande av de stora avstånden mellan sändarna och **personnamn** bostad har nämnden och Länsstyrelsen inte funnit skäl förelägga att förelägga verksamhetsutövarna att mäta strålningen från sändarna. Detta kan inte tolkas på annat sätt än att driften av sändarna inte anses kunna utgöra någon risk för människors hälsa. Miljödomstolen delar underinstansernas bedömning. Överklagandet skall därför avslås i denna del.

I överklagandet till Miljödomstolen har **personnamn** uppgett att hon även är utsatt för strålning från en privat sändare som är uppsatt på en silo cirka 2 km från hennes bostad. Strålningen från den privata sändaren ligger enligt **personnamn** långt över vad GSM och 3G strålar in i huset. Den avskärmning som hon har utfört är effektiv mot GSM- och 3G-telefoni. Strålningen från den privata sändaren tar sig dock

igenom avskärmningen. **personnamn** har även påpekat att hon hade haft en hyfsad bra miljö ur strålnings synpunkt om hon inte varit belastad av denna privata sändare. Med hänsyn härtill finner Miljödomstolen skäl att återlämna målet till Samhällsbyggnadsnämnden för utredning i denna del och eventuellt ingripande enligt miljöbalken om det visar sig att den privata sändaren i något avseende inte uppfyller balkens kravregler.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (prövningstillstånd krävs)

Överklagande senast den 9 november 2006.

Personnamn
Namnteckningar

I avgörandet har deltagit rådmannen **personnamn**, ordförande, och miljørådet **personnamn**. Föredragande har varit **personnamn**.